

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВ ТА ОЦІНКИ ПРОЄКТІВ

Савастєєва Оксана Миколаївна

*доктор економічних наук, доцент,
завідувачка кафедри обліку і фінансів*

Тюрін Олександр Валентинович

*доктор фізико-математичних наук, професор,
професор кафедри обліку і фінансів*

*Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
(м. Одеса, Україна)*

Фінансовий аналіз, використовуючи специфічні методи і прийоми, дозволяє визначити параметри, що дають можливість об'єктивно оцінювати фінансовий стан підприємства, зробити висновки про основні джерела залучення коштів, направлених на їх вкладення, основні джерела отриманого прибутку, застосовувані методи обліку та зміни в них, організаційну структуру підприємства і т. д. [1].

Мета фінансового аналізу досягається в результаті вирішення певного взаємозалежного набору аналітичних задач:

- оцінює структуру майна та джерел їх формування, визначає фактори, що впливають на фінансовий стан підприємства;
- виявляє ступінь збалансованості між рухом матеріальних і фінансових ресурсів та визначає тенденції зміни фінансового стану;
- оцінює структуру і потоки власного і позикового капіталу в процесі економічного кругообігу, націленого на отримання максимального прибутку, підвищення фінансової стійкості, забезпечення платоспроможності і т. п.;
- оцінює правильне використання коштів для підтримки ефективної структури капіталу;
- оцінює вплив факторів на фінансові результати діяльності і ефективність використання активів;
- здійснює контроль за рухом фінансових потоків, дотриманням нормативів витрачання фінансових і матеріальних ресурсів, доцільністю здійснення витрат.

Результати аналізу фінансового стану підприємства дозволяють зацікавленим особам та підприємствам приймати управлінські рішення щодо розвитку бізнесу і проєкції фінансового стану на перспективу, тобто очікувані параметри фінансового стану. Тому фінансовий аналіз є важливою складовою системи управління підприємством. Крім того, фінансовий аналіз дозволяє забезпечити фінансову стабільність підприємства, контролювати ризики та збільшувати прибутковість [2].

Роль фінансового аналізу в сучасних умовах не тільки посилюється, але і якісно змінюється. Це зв'язано з тим що фінансовий аналіз пов'язаний з перетворенням великих інформаційних потоків і є високотехнологічними процесами, ефективна реалізація яких можлива лише за умови їх автоматизації за допомогою спеціалізованих систем обробки інформації [3]. Стрімкий розвиток комп'ютерних, інформаційних і телекомунікаційних технологій призвели до того, що багато процесів фінансового аналізу автоматизовані за допомогою спеціалізованого прикладного програмного забезпечення комп'ютерних систем обробки економічної інформації [4].

Програмний продукт для автоматизації процесів фінансового аналізу повинен забезпечувати переведення в площину комп'ютерних технологій всіх основних процесів фінансового аналізу для отримання і обробки необхідної інформації для прийняття рішень осмислено та швидко в режимі реального часу та мати наступні основні аспекти:

1. Облік та контроль фінансів: фінансова система дозволяє зберігати інформацію про фінансовий стан підприємства, управляти фінансовими операціями, відстежувати рух грошових коштів, формувати фінансові звіти та аналізувати фінансову діяльність.

2. Планування та прогнозування: фінансова система дозволяє планувати доходи та витрати на майбутнє, прогнозувати фінансові результати, визначати бюджети, аналізувати ефективність різних фінансових стратегій.

3. Аналіз даних: фінансова система забезпечує зручний доступ до фінансових даних, що дозволяє проводити детальний аналіз фінансової діяльності підприємства, виявляти проблемні місця та шукати шляхи для їх вирішення.

4. Управління ризиками: фінансова система дозволяє виявляти та оцінювати ризики, пов'язані з фінансовою діяльністю підприємства, та приймати рішення щодо їх управління.

5. Ефективність операцій: автоматизація діяльності підприємства з використанням фінансової системи дозволяє зменшити кількість ручної роботи та покращити ефективність операцій, що забезпечує більш швидке та точне прийняття рішень.

Зараз на сучасним ринку можна зустріти безліч програмних продуктів для фінансового аналізу [5; 6], однак поки що немає такої програми, яка поєднувала б в собі для автоматизації усі аспекти фінансового аналізу, тому, вибір відповідного програмного рішення є складним і заплутаним. Проте, залежно від користувача, його цілей і виду діяльності кожен повинен знайти відповідний програмний продукт на вітчизняному ринку.

Проведемо порівняльний аналіз з найбільш популярних на вітчизняному ринку програмних продуктів, яки мають широкий спектр можливостей для фінансового аналізу і зручні у використанні.

“Comfar III Expert” (UNIDO) рекомендується для вивчення фінансового аналізу і підготовки проектів, що представляються іноземним інвесторам. Переваги: Висока якість методик. Логотип ООН. Оригінальна навігація за початковими даними. Остання версія програмного забезпечення Comfar III Expert дозволяє моделювати короткострокову та довгострокову фінансово-економічну ситуацію інвестиційних проектів. Програмне забезпечення полегшує аналіз промислових, а також непромислових проектів, чи то нові інвестиції, реконструкція, розширення, спільне підприємство чи проекти приватизації. Comfar супроводжується посібниками, навчальними матеріалами та взаємозалежним програмним забезпеченням для визначення та підготовки проекту. Недоліки: В програмі не працюючий процес оподаткування та відсутність якої-небудь прив'язки до українського законодавства, що може звести нанівець аналітичні можливості програми і результати проектування.

“Project Expert” являє собою систему підтримки прийняття рішень для розроблення, аналізу та вибору оптимального плану розвитку бізнесу, створення та аналізу фінансових планів та інвестиційних проектів. Project Expert дає можливість моделювати

діяльність підприємств будь-якої галузевої належності та різних масштабів – від невеликих приватних підприємств до холдингових структур. Тому програма Project Expert призначена для професіоналів з високими вимогами до складності фінансових моделей. Вона надає великі можливості, але і пред'являє високі вимоги до користувача. Переваги: Широкий функціональний спектр. Приємний інтерфейс, багатомовність. Імітаційні фінансові моделі підприємства або інвестиційного проекту дають змогу змодельювати різні варіанти стратегій і прийняти обґрунтоване управлінське рішення щодо подальшого розвитку підприємства (проекту). Недоліки: Відсутність готових рішень. Занадто велика увага до деталей.

“Audit Expert” – аналітична система для діагностики, оцінки, моніторингу фінансового стану і результатів діяльності підприємства. Відмінною рисою цієї програми є можливість переоцінки усіх фінансових показників, тобто здатність задати показники, що коригують, для усіх аналізованих даних окремо. Audit Expert є дуже гнучкою програмою, оскільки дозволяє реалізувати власні методики для вирішення будь-яких завдань аналізу, діагностики і моніторингу фінансового стану. Також програма дає можливість автоматично отримати ряд експертних висновків про фінансовий стан, підготувати звіти з необхідними графіками і діаграмами. Не можна не згадати про можливість імпорту даних з інших систем, а також експорту результатів і графіків в MS Word. Audit Expert забезпечує можливості консолідації звітності декількох підприємств та їх ранжування, що може бути використане для порівняльної оцінки підприємств. Недоліки: Відсутній переклад даних англійською мовою.

Програмний продукт «Альт-Фінанси» призначений для виконання комплексної оцінки діяльності підприємства, виявлення основних тенденцій його розвитку, розрахунку базових нормативів для планування і прогнозування, оцінки кредитоспроможності підприємства. Ця програма також як і попередня характеризується гнучкістю, а саме можливістю вносити зміни, враховуючи свої вимоги або конкретні умови. Відмінною рисою продукту Альт-Фінанси є здатність виконувати фінансовий аналіз, використовуючи не лише нові, але і старі форми фінансової звітності, а також швидкого перекладу із старого формату в новий.

Недоліки: Відсутня можливість створення аналітичних звітів та перевірка коректності введення даних.

«Олімп: ФінЕксперт» призначений для аналізу фінансового стану підприємства і дозволяє на базі зовнішньої бухгалтерської звітності не лише проводити повний аналіз поточного стану підприємства, але також отримувати з використанням експертних і математичних методів аналітичну оцінку варіантів його майбутнього розвитку. Як і попередня програма ФінЕксперт дозволяє працювати із старою і новою формою бухгалтерської звітності, а також перетворювати їх один в одного.

У новій версії програми реалізовано можливості злиття даних бухгалтерської звітності кількох підприємств, взаємної трансформації звітності. Оригінальна методика порівняння фінансового стану підприємств та ранжирування підприємств за величиною інтегрального показника, що реалізована у програмі, дозволяє проводити ефективне порівняння підприємств. Користувачі професійної версії програми можуть змінювати методику дослідження, а й формувати власні напрями аналізу. У разі потреби інформаційна база може бути розширена даними внутрішнього обліку. Програма працює серед Excel і дозволяє імпортувати дані, підготовлені в різних бухгалтерських системах. Реалізована також багатофакторна модель корпорації Дюпон розрахунку ключових фінансово-економічних показників розвитку підприємства: рентабельності чистих активів (RONA), економічного зростання компанії (SG), середньозваженої вартості капіталу (WACC). Факторний аналіз дозволяє знайти першопричини змін цих результуючих показників.

Важливою перевагою методики, закладеної у програмі Олімп:ФінЕксперт, є можливість математико-статистичного прогнозування балансу та моделювання наслідків управлінських рішень. Недоліки: Відсутня перевірка коректності введення даних та переклад даних англійською мовою.

Таким чином, на ринку інформаційних технологій представлений широкий спектр програм рішень, що забезпечують прийняття, у сфері фінансового аналізу. При виборі програмного забезпечення необхідно враховувати усі переваги і недоліки комп'ютерної програми, а також індивідуальні здібності і професійні навички працівника. Крім того необхідно відмітити варіант використання

декількох комп'ютерних програм фінансового аналізу, для взаємного усунення недоліків і проведення комплексного аналізу з урахуванням усіх можливостей.

Список використаної літератури

1. Отенко І. П., Азаренков Г. Ф., Іващенко Г. Ф. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 156 с.
2. Кондратенко Н. О., Великих К. О. Фінансовий аналіз : конспект лекцій. Харків : ХНУМГ ім. Бекетова, 2020. 166 с.
3. О. В. Тюрин, О. Ю. Ахмеров. Системи обробки економічної інформації : навчальний посібник. Одеса : ОНУ, 2021. 358 с.
4. Пістунів І. М. Електронна економіка. Том 3. Електронна бухгалтерія : навчальний посібник. Дніпро : НТУ «ДП», 2022. 249 с.
5. Клімушин П. С. Інформаційні системи та технології в економіці : навчальний посібник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. унт., 2017. 393 с.
6. Аніловська, Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навчальний посібник. Львів : Магнолія 2006, 2013. 312 с.